

RAPORT KOŃCOWY

z realizacji projektu:

Na środowisko zważaj - odpady przetwarzaj

Edycja 2019

Projekt edukacji ekologicznej

Partnerzy projektu:

1. przetwarzaj.pl Sp. z o. o.
2. AURAEKO Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A.
3. AURAEKO BATERPAK Organizacja Odzysku Opakowań S.A.

Realizacja projektu:

1. przetwarzaj.pl Sp. z o.o.

Opracowanie:

Urszula Pietraszewska – przetwarzaj.pl

INFORMACJE PODSTAWOWE:

Projekt został przeprowadzony wśród grupy ponad 400 uczniów szkół podstawowych w wieku 6-9 lat w następujących lokalizacjach: Niepołomice, Wieliczka i okolice, Kraków i okolice, w okresie od marca do maja 2019 r.

Postawą projektu była podpisana umowa pomiędzy przetwarzaj.pl Sp. z o. o. a AURAEKO Organizacja Odzysku ZSEiE S.A. oraz AURAEKO BATERPAK Organizacja Odzysku Opakowań S.A.

Podstawowymi celami projektu były:

CEL OGÓLNY:

Projekt zwiększy poziom świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz społeczności lokalnych na temat prawidłowego gospodarowania użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, użytymi bateriami i akumulatorami oraz użytymi opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Projekt podniesie poziom wiedzy uczniów, rodziców, nauczycieli i społeczności lokalnej o rosnącej ilości i objętości składowanych elektroodpadów w gospodarstwach domowych i ich negatywnym wpływie na środowisko i zdrowie człowieka.
2. Projekt wyposaży uczestnika w wiedzę i umiejętności właściwego postępowania z elektroodpadami, a także ze użytymi opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, tak by mogły zostać przetworzone, a wartościowe frakcje odzyskane.
3. Uczestnik projektu zajmując popularyzowaną postawę proekologiczną w zakresie postępowania ze użytym sprzętem, wpłynie pozytywnie na środowisko rówieśnicze, domowe i lokalne do przyjmowania popularyzowanej przez projekt postawy proekologicznej.
4. Projekt ma na celu także przekonać uczestników i najbliższe środowisko lokalne do znaczącej redukcji produkowanych przez siebie elektrośmieci.
5. Uczestnik projektu zapozna się z możliwościami, powtórnego użycia niektórych urządzeń oraz z zaletami odzysku cennych surowców w ramach recyklingu. W trakcie całej kampanii aktywnie promowana będzie idea re-use i recyklingu surowców wtórnych, pozyskanych z demontażu sprzętu przez koncesjonowane podmioty.

Projekt składał się z dwóch części: części teoretycznej oraz zbiórki użytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii i akumulatorów.

Dla osiągnięcia przewidzianych projektem celów część teoretyczna obejmowała trwające 45 minut spotkania, które zostały poprzedzone dokładną informacją dla rodziców i prawnych opiekunów, zawierającą szczegółowe dane dotyczące projektu, jego cele oraz sposób przeprowadzenia. W trakcie zajęć wykorzystywano pozyskane od partnerskich firm surowce i półprodukty stanowiące elementy w łańcuchu recyklingu zarówno tworzyw, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, jak i baterii i akumulatorów. W obrazowy sposób przedstawiono prawidłowy przebieg cyklu recyklingu poszczególnych frakcji odpadów. W celu ułatwienia dzieciom przyswojenia skomplikowanej wiedzy wykorzystano szereg form nauczania m.in.: prezentacje, poganki kierowane oraz zagadki.

W ocenie przetwarzaj.pl założony programem cel ogólny został osiągnięty. Po pierwsze i najważniejsze, został zwiększony poziom świadomości ekologicznej dzieci uczestniczących w zajęciach, poprzez jasne pokazanie cykli recyklingu i tłumaczenie ich na namacalnych przykładach. Uczestnikom spotkań na przykładach z ich życia (ze szkoły, domu czy sklepu) zostało uświadomione, że bezwiednie stanowią źródło nadprodukcji zbędnych odpadów. Po omówieniu pozytywnie wpływającej na środowisko Zasady 3xU, uczestnicy posiadli umiejętność redukcji produkcji tychże śmieci. Wspólnie zostały znalezione nowe zastosowania dla elektroodpadów czy też odpadów opakowaniowych. W trakcie zajęć na przykładach przedstawiano, iż nie każdy śmieć kwalifikuje się do wyrzucenia do śmietnika

Zaproponowano także wprowadzenie do ponownego użycia czy też alternatywne zastosowania odpadów w rękodzielnictwie i innych kreatywnych zadaniach i zajęciach. Dzieci bardzo chętnie wymieniały się pomysłami i uwagami w tym zakresie, dlatego przetwarzaj.pl widzi możliwości w dalszym prowadzeniu zajęć w tym kierunku, gdyż spotkał się on z wyjątkowo żywym zainteresowaniem.

Dzieci z wielkim entuzjazmem reagowały na możliwość namacalnego sprawdzania półproduktów czy surowców powstających w trakcie cyklu recyklingu tworzyw sztucznych. W celu lepszego wyobrażenia przez dzieci poszczególnych etapów, przetwarzaj.pl wykorzystało: próbki regranulatu powstającego z foliowych reklamówek lub nakrętek z butelek, roboczo nazwane „ścinko-wiórki” powstające ze zmielenia wiaderek czy pojemników, jak również przemiały powstałe po zmieleniu obudów sprzętów elektronicznych.

Uczestnicy spotkań poznali sposoby prawidłowego postępowania ze sprzętem elektronicznym, bateriami i akumulatorami, odpadami opakowaniowymi oraz zagrożenia wynikające z ignorowania wytycznych. Zaznajomili się z pojęciami: „recykling”, „sprzęt elektryczny i elektroniczny”, „baterie i akumulatory”. W ocenie przetwarzaj.pl ciekawym i wartym powtarzania rozwiązaniem była zgadywanka sprzętów elektronicznych. Wzbudziła ona u dzieci bardzo duże zainteresowanie, zmobilizowała do większego zaangażowania w zajęcia i temat oraz poprzez zabawę, ale też rywalizację pozytywnie wpłynęła na zapamiętanie przekazywanej treści.

Dużo emocji wzbudził temat baterii i akumulatorów. Dzieci objęte programem wykazały się sporą wiedzą i znajomością zagadnień. Znały nie tylko podstawowe zagrożenia związane ze zużytymi bateriami jak: wylanie baterii czy zapalenie się, ale też sam podstawowy skład chemiczny. Chętnie również uczestniczyły w demonstracji

obszaru, który może zostać skażony przez jedną małą baterię. Wiedziały również, że baterie należy wyrzucać do specjalnych pojemników, gdyż takie właśnie pojemniki przetwarzaj.pl dostarczyło do ich szkół w zeszłym roku. Nowością natomiast była możliwość obejrzenia produktów powstałych już po poddaniu baterii procesom recyklingu. Z wielkim zainteresowaniem dzieci oglądały czarną masę, odpady oraz złom. Mimo iż temat był dość dobrze znany, przetwarzaj.pl widzi możliwości dalszej pracy nad edukacją w tym zakresie, dotyczącą głównie skażenia i samego recyklingu.

Uczestnicy spotkań zostali kilkakrotnie poinstruowani, by nową wiedzę przekazywali dalej i wywierali pozytywny wpływ na swoje najbliższe domowe otoczenie a także środowisko rówieśnicze i lokalne, a przeprowadzona zbiórka pozwala przypuszczać, że ten cel jest realizowany.

W ocenie przetwarzaj.pl również pozostałe założenia dydaktyczne zostały spełnione:

- na przykładach własnych gospodarstw domowych dzieci wymieniały występujące rodzaje śmieci. Chętnie dzieliły się informacjami dotyczącymi przechowywania starych, nieużywanych sprzętów, zabawek i innych odpadów. Bardzo szybko zauważyły mnogość posiadanych, niepotrzebnych i zalegających zarówno sprzętów jak i odpadów. Naprowadzone przez prowadzącego zajęcia znalazły rozwiązania, jak uporać się z problemem zbieractwa i przetrzymywania śmieci. Zaproponowały powtórne wykorzystanie pod postacią: oddania lub sprzedaży lub usunięcie i oddanie śmieci do specjalistycznych pojemników lub firm. Po odpowiednim ukierunkowaniu ten temat nie stanowił większego problemu dla uczestników spotkań. A końcowe wspólne podsumowanie pozwala sądzić, iż podniósł się poziom wiedzy uczniów o elektroodpadach.
- w trakcie zajęć dzieci zostały pouczone o prawidłowym segregowaniu śmieci na 9 podstawowych frakcji (odpady zmieszane, organiczne, papier, szkło, tworzywo, metal, baterie, elektrosprzęty i leki) oraz o prawidłowym postępowaniu z nimi. W ocenie przetwarzaj.pl to zagadnienie, pomimo iż wydaje się nieskomplikowane, przysporzyło najwięcej trudności. Podział na papier, szkło, metal, tworzywo i baterie był dzieciom znany. Jednak pozostałe frakcje śmieci zostały wymienione dopiero po naprowadzeniu ze strony prowadzącego spotkanie, przy czym należy podkreślić fakt, że leki w ogóle nie były brane przez dzieci pod uwagę. Przetwarzaj.pl uważa, że w przyszłości należałoby poświęcić więcej czasu edukacji w zakresie segregacji odpadów i postępowania z nimi.
- w trakcie zajęć wielokrotnie była podkreślana postawa proekologiczna, dbałość o środowisko, zwracanie uwagi na nadprodukcję śmieci, informowanie o prawidłowej segregacji i postępowaniu z odpadami. Uzyskane od dzieci informacje dotyczące już podejmowanych przez nich działań w domu, pozwalają przypuszczać, że po spotkaniu pozytywny wpływ na otoczenie i popularyzowanie postawy proekologicznej będzie nadal kontynuowany, teraz w jeszcze bardziej ukierunkowany sposób.
- przetwarzaj.pl wnioskuje po przeprowadzonych rozmowach z uczestnikami, po odbytych pogadankach kierowanych, mających na celu ukazanie nadprodukcji śmieci, po zaproponowaniu rozwiązań zmniejszających śmiecenie, że projekt wpłynie pozytywnie na przekonanie uczestników do redukcji produkowanych przez nich elektroodpadów.

- w trakcie całej kampanii i spotkań promowana była postawa powtórnego wykorzystywania urządzeń elektronicznych. Po odpowiednim nakierowaniu dzieci same znalazły rozwiązania oraz możliwości ponownego wykorzystania poprzez oddanie lub sprzedaż. Bardzo chętnie i pozytywnie podchodziły do idei dzielenia się np. zabawkami elektronicznymi z innymi dziećmi. W kilku szkołach pojawił się pomysł zebrania sprawnych sprzętów i zabawek i przekazania ich potrzebującym.

Druga część projektu – zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii i akumulatorów – odbywała się w indywidualnie ustalanych z dyrekcjami szkół terminach w okresie objętym trwaniem programu i przybierała indywidualnie preferowany i akceptowany przez dyrekcje kształt: zwykłej zbiórki zarobkowej lub konkursu. W zależności od wizji dyrekcji, możliwości czasowych oraz posiadanego miejsca na składowanie, zbiórki trwały od dwóch miesięcy do nawet ekspresowej zbiórki jednodniowej tzw. „wystawki”.

Z poczynionych obserwacji oraz informacji uzyskanych od dyrekcji szkół w zbiórki zaangażowani byli nie tylko uczniowie, ale również rodzice, bliska rodzina a nawet firmy, w których rodzice pracują.

PODSUMOWANIE PROJEKTU:

1. W przeprowadzonym projekcie „Na środowisko zważaj – odpady przetwarzaj 2019 r.” udział wzięło 445 dzieci z następujących szkół:

Nazwa szkoły	Miejscowość	Liczba dzieci objętych programem
SP im. Króla Kazimierza Wielkiego	Niepołomice	106
Społeczna SP im. Lady Sue Ryder	Niepołomice	179
SP nr 140 im. S. Wyspiańskiego	Kraków	54
SP im. Świętego Brata Alberta	Czechówka	49
Zespół Szkół Gminnych im. Henryka Sienkiewicza	Stanisławice	57

Zebrano natomiast następujące ilości zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii i akumulatorów:

Rodzaj odpadu	Ilość [Mg]
Lodówki	0,053
Telewizory i monitory	0,501
Sprzęt wielkogabarytowy	0,863
Sprzęt małogabarytowy	0,143
Sprzęt IT	0,931
Baterie i akumulatory	0,031
Makulatura	3,202

2. WNIOSKI:

1. Projekt wzbudził zainteresowanie dzieci, nauczycieli oraz dyrekcji szkół. Po rozmowach z kadrami pedagogicznymi i dyrektorami, przetwarzaj.pl widzi możliwość zorganizowania dalszych spotkań tematycznych w tychże placówkach.
2. przetwarzaj.pl widzi również możliwości i duże zainteresowanie dzieci w prowadzeniu zajęć plastycznych lub kreatywnych o tematyce recyklingowej, podczas których wykorzystane zostaną surowce wtórne lub inne śmieci
3. przetwarzaj.pl uważa, że temat segregacji śmieci i podziału odpadów na poszczególne frakcje stwarzał największe problemy i powinien być szerzej omówiony w przyszłości
4. W opinii przetwarzaj.pl temat recyklingu baterii, mimo że częściowo znany, powinien być jeszcze dokładniej omówiony i pokazany
5. Temat ponownego użycia i przekazania sprzętów elektronicznych innym spotkał się z bardzo dobrym przyjęciem. W kilku placówkach postanowiono zorganizować specjalne zbiórki zabawek i innych urządzeń dla potrzebujących.
6. Zachęcanie podczas zajęć do przekazywania nowo nabytej wiedzy rodzicom i innym członkom rodziny, pozwala przypuszczać, że założenie szerzenia edukacji poza samych uczestników spotkań będzie się odbywać. Dodatkowo z informacji uzyskanych od dyrekcji szkół wynika jasno, że w organizowanej po zajęciach merytorycznych zbiórce elektroodpadów były zaangażowane nie tylko dzieci, ale także rodzice, rodzina a nawet firmy, w których rodzice tychże dzieci pracują.
7. Wprawdzie projekt nie zakładał bezpośredniego pomiaru: zmian w świadomości uczestników, przyrostów wiedzy, wzrostu umiejętności gospodarowania odpadami, to jednak zakładane wyniki i rezultaty można było obserwować w sposób pośredni poprzez obserwacje uczestniczącą. Wskaźnikami upoważniającymi Realizatorów do zamieszczonych wniosków są: poziom identyfikacji uczestników i ich najbliższego środowiska z celami projektu, wielkie zainteresowanie i współuczestniczenie we wszystkich formach działań przewidzianych projektem. To są dowody pośrednie na

uzyskanie w projekcie wysokiej aktywności poznawczej, ale też i zmiany w zakresie nastawienia i postawy uczestników.

8. Kolejne projekty tego typu trafią na jeszcze korzystniejsze nastawienie uczestników i środowiska lokalnego, dlatego warto je kontynuować.

Podsumowując, był to bardzo przydatny program edukacyjny, który został pozytywnie przyjęty przez same dzieci oraz kadre pedagogiczną i dyrekcje szkół. Dotyczył tematów częściowo znanych, jednak wykraczał swoimi zagadnieniami poza podstawową wiedzę, dzięki czemu pozytywnie wpłynął na świadomość ekologiczną uczestników. Popularyzował i zachęcał do przyjmowania proekologicznej postawy, która wyraziła się w żywym zainteresowaniu tematami oraz późniejszej zbiórce elektroodpadów. Wszystko to pozwala przypuszczać, że program pozytywnie wpłynie na kształtowanie proekologicznych postaw uczestników.

W przyszłości zarówno przetwarzaj.pl jak i placówki objęte tym programem chętnie podejmą dalszą współpracę w zakresie edukacji ekologicznej.